

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Kinderopvang Unikids 2.0

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 27 juni 2024

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 3 juni 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de peutergroep (voorschool) van Kinderopvang Unikids 2.0.

De inspectie houdt signaalgestuurd toezicht op de kwaliteit van voorschoolse educatie op locaties met gesubsidieerde voorschoolse educatie in alle gemeenten die geld krijgen voor het voorkomen van onderwijsachterstanden. Naar aanleiding van signalen over mogelijke tekortkomingen in de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Kinderopvang Unikids 2.0 te Tilburg hebben we een onderzoek uitgevoerd op deze voorschool.

Context

Het kinderdagverblijf is sinds 2018 gehuisvest in een eigen locatie aan de Abdij van Bernestraat in Tilburg en heeft op deze locatie de beschikking over vier groepsruimten, een (speel) hal en een aangrenzende buitenruimte. Er wordt opvang geboden aan kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar oud. In de peutergroep (2 tot 4 jaar) ontvangen de peuters met een vve-indicatie het vve- aanbod, verspreid over 3 dagdelen.

De gemeente Tilburg heeft vanaf 1 april 2024 de peuteropvang gratis gemaakt voor ouders met een laag inkomen, die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. In de periode vanaf 1 april 2024 is de groep met peuters, die een vve-indicatie hebben, aanzienlijk gegroeid op het kinderdagverblijf (van 3 peuters naar 10 peuters).

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers werken met een programma, waarmee zij de brede ontwikkeling van de peuters kunnen stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. Er wordt gewerkt vanuit thema's. Binnen het aanbod zijn de pedagogisch medewerkers veel bezig met de Nederlandse taal, zodat de peuters nieuwe woorden leren.

De sfeer in de groep is prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om. Ze spelen af en toe mee in de hoeken en geven de peuters, naast de grote groep, ook aandacht in kleine groepjes of individueel.

Kinderopvangorganisatie: Unikids 2.0

LRK-nummer: 238034823

Totaal aantal doelgroeppeuters: 10

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met de peuter gaat. In overleg met de ouders dragen ze die informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leerkracht van groep 1-2 van de basisschool.

Het team van Unikids 2.0 volgt scholingen op het gebied van voorschoolse educatie. In de vergaderingen is voorschoolse educatie een vast agendapunt.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

We zien, ondanks het vve-programma, dat de pedagogisch medewerkers te weinig rekening houden met wat de peuters nodig hebben. Zij stimuleren wel de ontwikkeling van de peuters, maar hebben daarbij te weinig aandacht voor de verschillen in ontwikkeling tussen de peuters.

Op het kinderdagverblijf is er aandacht voor de inrichting van de ruimte(n) en zien we bijvoorbeeld speel- en themahoeken. Toch kan de inrichting versterken, zodat de peuters meer betekenisvol kunnen spelen binnen het thematisch aanbod. Spelend leren en ontwikkelen past beter bij de ontwikkelfase en behoeften van deze groep peuters dan bijvoorbeeld het werken vanuit een werkboekje.

De pedagogisch medewerkers vertellen ouders hoe het met hun kind gaat. Dit gebeurt op vaste momenten: met verjaardagen en wanneer de peuter naar groep 1-2 gaat. Wij verwachten echter, voor de peuters met een vve-indicatie, dat dit vaker gebeurt dan nu het geval is.

Tot slot zijn er geen doelen gesteld, die de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden (spelen, gedrag, taal, rekenen en bewegen) zouden moeten halen op het einde van de voorschoolse periode op groepsniveau en/of locatieniveau.

Vervolg

Over één jaar voeren wij opnieuw een onderzoek uit op de peutergroep van Unikids 2.0. We onderzoeken dan de standaarden die als Kan beter zijn gewaardeerd en verifiëren de overige standaarden.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	6
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	7
4.	Reactie van de houder	12

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt op basis van signalen de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van Kinderopvang Unikids 2.0.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 voorschoolse educatie en het primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de peutergroep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouder(s), pedagogisch medewerkers, de zorgcoördinator/pedagogisch coach en de locatiemanager(s). Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager(s) en de zorgcoördinator/pedagogisch coach van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op Kinderopvang Unikids z.o.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie als *Kan beter*. Bij vijf van de negen onderzochte standaarden zien we namelijk belangrijke verbetermogelijkheden. Dit geldt voor de volgende standaarden:

- * OP1: Aanbod;
- * OP3: Pedagogisch- educatief handelen;
- * OP4: (Extra) Ondersteuning;
- * OR1: Ontwikkelingsresultaten;
- * KA1: Kwaliteitszorg.

De volgende onderzochte standaarden zijn als Voldoende gewaardeerd:

- * OP2: Zicht op ontwikkeling;
- * OP6: Samenwerking;
- * KA2: Kwaliteitscultuur;
- * KA3: Verantwoording en dialoog.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 29-06-2023 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden enkele tekortkomingen vertoonden (zie definitief rapport van dit onderzoek dat is vastgesteld op 28-07-2023). Op 25-01-2024 heeft de GGD nader onderzoek op de locatie uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat er geen tekortkomingen meer waren in de basisvoorwaarden (zie definitief rapport van dit vervolgonderzoek dat is vastgesteld op 9-02-2024).

Afspraken over vervolgtoezicht

- Over één jaar voeren wij opnieuw een onderzoek uit op de locatie en waarderen wij opnieuw de standaarden die als Kan beter zijn gewaardeerd. Daarnaast verifiëren we de standaarden die als Voldoende zijn gewaardeerd.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven we per kwaliteitsgebied de waarderings- en de resultaten van het onderzoek op de voorschool van Kinderopvang Unikids 2.0.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod	•		
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP4 (Extra) ondersteuning	•		
OP6 Samenwerking		•	

OP1 Aanbod: Het aanbod kan versterkt worden.

Deze standaard waarden we als Kan beter. Het team werkt met een voorschools programma, maar laat belangrijke kansen liggen.

Er wordt gewerkt met een jaarplanning, waarin de thema's en het aanbieden van de ontwikkelingsgebieden is vastgelegd. Dit is een goede opzet en zorgt voor structuur en houvast. Toch zien wij dat binnen de thema's en themaplanningen niet alle ontwikkelingsgebieden even goed aan bod komen. Een voorbeeld is de reken-denkontwikkeling. Vooral het Getalbegrip zien we terug in het geplande aanbod, maar de overige (deel)domeinen (zoals Meten en Meetkunde) eigenlijk niet. Het is dan ook goed om de handleiding van het vve-programma bewuster te gaan gebruiken en nieuwe elementen toe te gaan voegen aan de al bestaande routines. Hierbij is het van belang om niet vanuit de activiteiten te denken, maar vanuit de aan te bieden doelen en ontwikkelingsgebieden. De activiteiten zijn een middel om de doelen te realiseren.

Verder zien we kansen om de speel- en leeromgeving in de peutergroep verder te ontwikkelen, om op die manier het thema nog meer te laten 'leven' bij de peuters. Dit in het kader van spelend en ontdekkend leren, passend bij de ontwikkeling van peuters.

Tot slot liggen er mogelijkheden om de vve-ouders meer te betrekken bij de thema's en de activiteiten in de groep. Mede door de strenge regels in de coronaperiode is dit door de locatie 'losgelaten'. In het belang van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de vve-peuters is het goed hier opnieuw (realistische) afspraken over te maken en op te nemen in het ouderbeleid van de locatie.

OP2 Zicht op ontwikkeling: de peuters zijn in beeld.

Deze standaard waarderen we als Voldoende. De brede ontwikkeling van de peuters met een vve-indicatie is in beeld.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Hierbij krijgen ze begeleiding en coaching van de zorgcoördinator/pedagogisch coach van de locatie. Ze gaan, in onderling overleg, na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het aanbod. Dit vinden wij goed. Wel zien we hierbinnen nog ontwikkelkansen. Zo kan de analyse van mogelijke verklaringen voor stagnatie in de ontwikkeling aan kwaliteit winnen. Net als het bijstellen van de doelen in het aanbod, als blijkt dat die toch niet gehaald zijn.

OP3 Pedagogisch-educatief handelen: De sfeer in de groep is prettig, het educatief handelen kan echter aan kwaliteit winnen.

Deze standaard waarderen we als Kan beter. We zien dat het pedagogisch handelen in orde is, maar op het gebied van educatief handelen nog (te) veel ontwikkelkansen liggen.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een respectvol en warm klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. Er zijn verbeterpunten op het gebied van het educatief handelen. Zo sluiten de opgestelde doelen te vaak niet bij de zone van naaste ontwikkeling van de peuters aan. Hierdoor zijn niet alle aangeboden activiteiten geschikt voor de ontwikkelfase waarin de peuter zich bevindt. Dit zie je terug in de actieve betrokkenheid van de peuters, die neemt bij dergelijke activiteiten dan ook af. Wij vinden dat op dit moment de instructies, de spelbegeleiding, de opdrachten en de tijd te vaak niet goed is afgestemd op de behoefte van groepjes en individuele peuters.

Tot slot zien we kansen om de interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters en de peuters onderling actiever te stimuleren binnen bijvoorbeeld de grote kring- en kleine kringactiviteiten. Te vaak is de pedagogisch medewerker nu zelf aan het woord, waardoor de peuters minder zelf actief kunnen oefenen met de Nederlandse taal.

OP4 (Extra) ondersteuning: Er is extra aandacht, maar nog geen sprake van planmatige zorg/ondersteuning

Deze standaard hebben we als Kan beter gewaardeerd. Peuters worden doorverwezen als de hulpvraag van de peuter de eigen zorg van de locatie 'ontstijgt'. Maar de verdere samenwerking met de externe zorgverlener en/of de ouder(s) kan aan kwaliteit winnen in het belang van de ontwikkeling van de peuter.

Het team van Unikids 2.0 zorgt ervoor dat de peuters, die dat nodig hebben, op tijd doorverwezen worden ofwel aangemeld worden bij externe instanties als zij zelf de gewenste zorg niet kunnen bieden. Dit gebeurt, in samenspraak met de ouders. Maar ook hierna blijft het contact met bijvoorbeeld de externe hulpinstantie(s) belangrijk. Op dit moment vindt geen uitwisseling of een gezamenlijke evaluatie plaats en is niet helder wie nu precies aan welk doel werkt. Zowel de ouders, externe hulpinstanties als de pedagogisch medewerkers kunnen hier hun verantwoordelijkheid meer in pakken. Op die manier kunnen de verwachtingen en de te bereiken doelen beter op elkaar afgestemd worden.

OP6 Samenwerking: De locatie ziet het belang in van samenwerking en ziet de ontwikkelkansen.

Deze standaard waarderen we, ondanks diverse ontwikkelkansen, als Voldoende. De locatie erkent het belang van samenwerking en is hierin de basis zelf ook op gericht.

Het team geeft aan de basisscholen, bij de overdracht, informatie over de doelgroeppeuters. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. In de praktijk gebeurt de overdracht nu vaak schriftelijk of telefonisch. De peuters verspreiden zich over verschillende basisscholen, wat de planning en organisatie rondom, die een warme overdracht vraagt, bemoeilijkt.

Binnen de gemeente Tilburg zijn er op dit moment geen (bindende) afspraken gemaakt met alle betrokken partners over de doorgaande lijn. Dit zou echter wel ondersteunend kunnen zijn in bijvoorbeeld het daadwerkelijk realiseren van een warme overdracht van alle vve-peuters door alle betrokken partners.

De pedagogisch medewerkers informeren ouders voldoende over het thema met themabrieven en/of e-mails. Daarbij geven ze aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat de ouders hier thuis mogelijk ook op kunnen inspelen.

We zien wel een kans om de vve-ouders actiever te betrekken bij thematische activiteiten in de groep of bij de inloop.

Tot slot werkt het team prettig samen met de externe hulpverlener, die ze kunnen inschakelen als er zorgen zijn rondom een peuter in de brede zin van het woord. Het inplannen van een afspraak kan vrij snel, waardoor er samen verder nagedacht kan worden over mogelijke vervolgstappen, indien nodig.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

OR1 Ontwikkelingsresultaten: Er zijn nog geen afspraken over de resultaten van de voorschoolse educatie gemaakt.

Deze standaard waarden we als Kan beter. De locatie werkt nog niet vanuit hogere verwachtingen/einddoelen, die peuters met een vve-indicatie moeten halen aan het einde van de voorschoolse periode. Zo vinden er bijvoorbeeld geen gesprekken (intern en extern) plaats over gewenste ontwikkelingsgroei, afgestemd op de kenmerken van individuele doelgroeppeuters, een groep peuters en op locatieniveau. Hier zijn op gemeentelijk niveau en met de verschillende kinderopvanghouders en schoolbesturen geen afspraken over gemaakt.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1 Kwaliteitszorg: Systematische evaluatie van doelen kan beter.

Deze standaard waarden we als Kan beter. Structureel vindt er werkoverleg plaats, waarbij voorschoolse educatie vast op de agenda staat. Toch zien we diverse verbeterkansen.

Ten eerste omdat de huidige systematiek van kwaliteitszorg geen objectieve evaluatie van het aanbod voorschoolse educatie, het pedagogisch-educatief handelen, de ouderbetrokkenheid, het zicht op de ontwikkeling en de ontwikkelingsresultaten van de doelgroeppeuters biedt.

Ten tweede vinden er geen planmatige en doelgerichte maatregelen plaats ter verbetering, bijvoorbeeld vanuit specifiek beleid gericht op de voorschoolse educatie. Wat wil je bijvoorbeeld als vve-locatie bereiken of ontwikkelen op het gebied van de voorschoolse educatie het aankomende jaar? Of: waar ben je al heel tevreden over en wil je dan ook zeker vasthouden (borgen) op het gebied van voorschoolse educatie? Mogelijk kan de pedagogisch coach een rol spelen in de objectieve evaluaties op de diverse gebieden.

KA2 Kwaliteitscultuur: sprake van een open cultuur.

Deze standaard waarden we als Voldoende. Er is bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren. Wel is er 'spanning' merkbaar in de praktijk tussen willen verbeteren/ontwikkelen en wat ook echt haalbaar en realistisch is voor een ieder binnen de beschikbare tijd. Daarom is het doelmatig en planmatig afspreken en vastleggen met elkaar (waar je als team aan gaat werken binnen de voorschoolse ontwikkeling de aankomende periode) extra belangrijk. Net als de periodieke evaluatie (zie ook uitleg bij standaard KA1).

Tot slot liggen er kansen om actiever de uitwisseling van kennis en vaardigheden op te zoeken met andere locaties die voorschoolse educatie aanbieden.

KA3 Verantwoording en dialoog:

Deze standaard waarden we als Voldoende.

De leiding/houder van het kinderdagverblijf verantwoordt zich aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van de voorschoolse educatie.

Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroeppeters en over het aantal maanden dat zij voorschoolse educatie hebben gehad. Ook informeert de locatiemanager de ouderraad over het reilen en zeilen binnen de organisatie en de voorschoolse educatie. Uit het gesprek dat we voerden met een ouder, blijkt dat het team en de leiding makkelijk toegankelijk is en open staat voor de dialoog.

Zoals eerder aangegeven zijn er binnen gemeente Tilburg, waar deze locatie onder valt, nog geen (nieuwe) resultaatafspraken gemaakt. Hier verantwoordt de locatie zich ook niet over aan de gemeente. Ondanks het ontbreken van deze resultaatafspraken op gemeentelijk niveau met alle betrokken partners, zou de locatie zich wel kunnen verantwoorden op basis van de eigen gestelde ambities/ doelen en resultaatafspraken. Die ontbreken echter nog op dit moment (zie ook uitleg bij standaard OR1).

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Voor ons was de samenwerking duidelijk en prettig.
Een inspectie van het onderwijs is inderdaad heel anders dan een ggd controle, in heel veel opzichten.
Alle punten waar aan gewerkt moet worden zijn duidelijk. En daar gaan we zeker mee aan de slag.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

